

PRIFYSGOL
ABERYSTWYTH
UNIVERSITY

YR AROLWG BUSNES FFERM YNG NGHYMRU

Llyfryn Incwm Fferm Cymru
Canlyniadau 2023/24

CYNNWYS	Tudalen
Rhagair	1
Trosolwg	2
Cyflwyniad	4
Diffiniadau o Derminoleg a Nodiadau Eglurhaol	5
Data Fferm Gyfan	
Ffermydd mynydd gwartheg a defaid	7
Ffermydd mynydd defaid	9
Ffermydd ucheldir gwartheg a defaid	11
Ffermydd llawr gwlad gwartheg a defaid	13
Ffermydd godro: ardaloedd llai ffafriol	15
Ffermydd godro: llawr gwlad	17
Data Elw Bras	
Defaid mynydd	19
Defaid ucheldir	19
Defaid llawr gwlad	20
Buchod sugno llawr gwlad	20
Buchod sugno ucheldir	21
Buchod sugno mynydd	21
Buchod godro ardaloedd llai ffafriol	22
Buchod godro llawer gwlad	22
Data Costau Cynhyrchu	
Costau cynhyrchu cig oen	23
Costau cynhyrchu llaeth	23
Costau cynhyrchu cig eidion: lloi sugno	24
Costau cynhyrchu cig eidion: pesgi	24
Anghenion Elw Fferm	25

Prifysgol
Aberystwyth
University

**Llyfryn Incwm Fferm Cymru
Canlyniadau 2023/24**

Arolwg Busnes Fferm

Athrofa y Gwyddorau Biolegol, Amgylcheddol a Gwledig
Prifysgol Aberystwyth
Gogerddan
Aberystwyth
Ceredigion SY23 3EE

Cyfarwyddwr

Tony O'Regan

Staff yr Uned

Alix Arndt
Charlotte Bailey
Paul Heyhoe
Huw Morris
Dafydd Owen
Mirain Richards
Tegid Roberts
Huw Williams
Ian Williams

Ffôn: 01970 622253

E-bost: farmsurv@aber.ac.uk

www.aber.ac.uk/cy/ibers/research-and-enterprise/fbs

Rhagair

Mae Prifysgol Aberystwyth wedi bod yn ymchwilio incwm ffermydd Cymru ers dros 85 o flynyddoedd. Mae'r Arolwg, a'i adnabyddir fel yr un mwyaf awdurdodol ar sefyllfa ariannol a pherfformiad incwm ffermydd, yn darparu gwybodaeth i wneuthurwyr polisi ar gyflwr economaidd y diwydiant a data meincnodi gwerthfawr ar gyfer asesu perfformiad ffermydd unigol.

Mae'r llyfryn hwn yn seiliedig ar yr Arolwg Busnes Fferm (ABFf) llawn sy'n cynnwys gwybodaeth a gasglwyd ar dros 550 o ffermydd Cymru a ddewiswyd ar hap. Bwriad y llyfryn yw darparu teclyn meincnodi sy'n hawdd ei ddefnyddio i ffermwyr, ac mae'n cynnwys y wybodaeth ariannol a ffisegol ddiweddaraf am y prif fathau o ffermydd yng Nghymru. Mae'r canlyniadau a ddangosir yn cynnwys addasiadau i rai agweddau o fethodoleg yr ABFf a'r ffordd o gyflwyno canlyniadau. Er enghraifft, mae mewnbynnau tybiannol megis gwerth rhentu ar gyfer ffermydd ym meddiant y perchennog a llafur di-dâl wedi cael eu cymryd allan tra bo taliadau cyllid wedi cael eu cynnwys, er mwyn i'r ffigurau hyn gynrychioli costau gwirioneddol. Mae'r llyfryn hwn yn dangos llafur di-dâl i gyfeirio yn unig ac ond yn cynnwys rhai mathau o ffermydd. Felly, ar gyfer cynnal unrhyw ddadansoddiad cynhwysfawr ac ar gyfer dadansoddi tueddiadau blwyddyn ar flwyddyn ar incwm, cyfeiriwch at y canlyniadau llawn a gyhoeddwyd arlein fel *ABFf yng Nghymru: Canlyniadau Ystadegol*.

Mae gwerth yr Arolwg yn dibynnu arno'n cynrychioli ffermio yng Nghymru ac felly mae'n ddymunol cael trosiant bach o ffermydd fel y gellir cynnwys rhai newydd yn rheolaidd. Rhaid i unrhyw ffermydd newydd a gaiff eu recriwtio fod o fath a maint addas ac felly'n gallu disodli ffermydd sy'n gadael yr Arolwg. Os oes gennych ddiddordeb mewn gwybod mwy am yr Arolwg a/neu gymryd rhan yn yr Arolwg, cysylltwch â mi.

Mae Prifysgol Aberystwyth wedi bod yn gysylltiedig ag astudiaethau'r tir ers 1878 a'r ABFf yw ei chytundeb ymchwil hynaf. Priodol felly fy mod yn cydnabod yn ddiolchgar y nifer fawr o ffermwyr ledled Cymru sydd wedi sicrhau bod gwybodaeth fanwl ar gael; eu cyfrifwyr a'u hymgynghorwyr sydd wedi cynorthwyo gyda darparu data, Llywodraeth Cymru, sy'n ariannu'r Arolwg presennol a staff yr Arolwg, ddoe a heddiw.

Tony O'Regan (tor@aber.ac.uk)
Cyfarwyddwr yr Arolwg Busnes Fferm

Trosolwg

Mae canlyniadau'r llyfryn hwn yn cynnwys y blynyddoedd cyfrifo a ddaeth i ben rhwng 31 Rhagfyr 2023 a 31 Mawrth 2024 ac maent felly'n adlewyrchu amodau ffermio rhwng Ionawr 2023 a Mawrth 2024. Bwriad y trosolwg hwn yw rhoi cyd-destun a chipolwg o'r cyfnod y mae'r canlyniadau'n ei gynrychioli.

Roedd cnwd porthiant cyfyngedig 2022 a gaeaf oer, ond sych, 22/23 wedi rhoi pwysau ar stociau'r gaeaf. Bu gwanwyn sych a chynnes yn gymorth i hau, tyfiant glaswellt a chynaeafu porthiant, er i'r cyfnod sych hwn daro sefydliad a chynnyrch cnydau. Rhoddodd ail hanner hir, gwlyb a stormus y cyfnod amodau anodd iawn ar gyfer pori, cynaeafu grawn a hau yn yr hydref gan arwain at ansawdd a chynnyrch cnwd gwael. Dilynydd hyn gan brinder porthiant/prisiau porthiant uwch. Parhaodd y glaw dros aeaf 23/24 gan arwain at gostau cadw uwch, prinder gwellt a dechrau anodd i wyna '24.

Darparodd y tywydd teg yng ngwanwyn '23 amodau wyna a phesgi da ac, ynghyd â llai o wryn o gwmpas, rhoddodd brisiau defaid uwch ar gyfer y cyfnod cyfan ac ar gyfer pob math o stoc. Arhosodd prisiau gwllân yn hanesyddol isel. Arhosodd prisiau gwartheg wedi'u pesgi yn dda am y tymor er bod costau cadw uwch yn ystod y gaeaf wedi gorfodi rhai gwerthiannau cynnar. Arhosodd prisiau gwartheg difa a stôr yn gryf fel y gwnaeth prisiau heffrod. Cafodd prisiau mewnbwn uwch ym mhob sector effaith sylweddol ar yr elw.

Gostyngodd pris llaeth o frig 50c/l Ionawr '23 drwy gydol y gwanwyn/haf, cododd ychydig tan fis Mawrth '24 er ei fod yn dal i fod 20% i lawr o'r uchafbwynt. Effeithiodd costau uchel yn ystod y cyfnod ar broffidioldeb ac arweiniodd at gynhyrchwyr yn gadael y sector. Roedd prisiau stoc llaeth yn gadarn, er bod amrywioldeb rhwng rhanbarthau, brîd a systemau yn parhau ynghyd â phwysau di-ddiwedd y diciáu.

Gyda stociau isel/galw uchel ar ddechrau'r flwyddyn, roedd prisiau cnydau'n gryf ac yn parhau felly tan Ragfyr '23, yna disgynnodd am weddill y cyfnod. Roedd y cynhaeaf gwlyb a materion cyflenwad/cost yn gwrthbwysu rhai o'r prisiau uwch. Roedd ansicrwydd parhaus wedi lleihau ardal plannu rhai hadau olew a chnydau dwys. Roedd yr amodau yn creu trafferth ar gyfer gwreiddgnydau. Roedd prisiau tatws yn dda i dda iawn trwy gydol 2023.

Mae pryderon ynghylch proffidioldeb yn sgil cynnydd mewn costau/rheoliadau a phwysau cysylltiedig ynghyd â sylw negyddol yn y cyfryngau a newid yn yr hinsawdd ac ati yn arwain at faterion cynllunio, yn creu pryder a dirywiad yn lles meddwl ffermwyr.

Roedd agweddau eraill o bwys yn ystod y cyfnod yn cynnwys:- Cynnydd mewn costau mewnbwn ac yn arbennig trydan; Mwy o bwysau ar gyllid fferm gyda chyfraddau llog uchel; Prisiau mewnfario uwch ar gyfer agrogemegolion a chostau deunyddiau adeiladu; Argaeledd a chostau peiriannau newydd, offer a chost atgyweirio; Pryder parhaus ynghylch disodli incwm Cynllun Taliad Sylfaenol (BPS) a gollwyd, cynlluniau/meini prawf amgylcheddol yn y dyfodol a pholisïau amaethyddol; Argaeledd llafur gwael a chostau gweithwyr uwch; Llai o dir ar gael a chost uwch o dir a phori ar rent; Proffidioldeb is a newidiadau cyllidol ar gyfer arallgyfeirio, yn arbennig bythynnod gwyliau ac ynni: Pwysau sylweddol cynyddol a pharhaus ar fentrau grawn, moch a dofednod; Cydymffurfiaeth Gwneud Treth yn Ddigidol/Sail y Flwyddyn Gyfredol a'r costau ychwanegol i ffermwyr; Gweithredu rheoliadau llygredd a goblygiadau storio slyri/defnydd tail a chostau cydymffurfio â deddfwriaethol; Materion defnyddio ac echdynnu dŵr.

Mae'r canlyniadau a gyflwynir yn amlygu gwahaniaethau perfformiad mawr. Er enghraifft, roedd y traean uchaf o elw ffermydd gwartheg a defaid mynydd o £ fesul hectar effeithiol dros ddwbl y cyfartaledd a gyflawnwyd. Yn yr un modd, ar ffermydd llaeth gwnaeth y cynhyrchwyr traean uchaf elw net o 12c/l yn fwy na'r traean isaf. Dangosodd cynhyrchwyr cig amrywiaeth tebyg gyda chynhyrchiant cig oen yn amrywio o wneud elw o 61c/kg i golli 120c/kg, a chig eidion sugno o elw o 77c/kg i golli 121c/kg. Fodd bynnag, nid yw'r un o'r canlyniadau hyn yn ystyried cost llafur y ffermwr, ac mae ei absenoldeb, os caiff ei gamddefnyddio, yn rhoi darlun ffug o economeg cynhyrchu fferm. Y sector llaeth sy'n dangos hyn orau gan y gall costau llafur a phensiwn yn unig ychwanegu dros 10c/l, sydd wedyn yn gwrthio costau cynhyrchu ar gyfer y traean uchaf i 38c/l a'r traean isaf at 47c/l.

Mae angen rhoi sylw arbennig hefyd i gyfraniad presennol Cynllun y Taliad Sylfaenol, cymorthdaliadau eraill, incwm amrywiol ac amrywiol i'r llinell waelod. Er enghraifft, cyfrannodd y pedwar hyn tua 26% o gyfanswm yr incwm (allbynnau) a 190% o'r elw, ar gyfartaledd, ar gyfer ffermydd gwartheg a defaid yr ucheldir. Gyda'r lefelau hyn o ddibyniaeth, mae'n anodd gweld faint o ffermydd Cymru sydd ag opsiynau cyfyngedig ar gyfer newid mentrau a/neu systemau ffermio, a all fod yn broffidiol heb ddibynnu ar incwm nad yw'n ymwneud â ffermio a thaliadau cymorth Llywodraeth Cymru.

Cyflwyniad

Mae proffidioldeb yn ganolog i unrhyw fusnes fferm, er y bydd gan ffermwyr lawer o amcanion busnes a phersonol eraill. Gyda'r Taliad Sengl a Cynllun Cynefin Cymru yn cael eu disodli gan y Cynllun Ffermio Cynaliadwy yn 2026 a'r heriau economaidd parhaol eraill, dylai pob ffermwr wybod am eu costau cynhyrchu a sut maent yn cymharu â chostau cynhyrchwyr eraill. Mae'r amrywiaeth o ran perfformiad ac elw a welir yn y llyfryn hwn yn dangos ehangder y gwelliannau posib a thrwy gymharu neu 'feincnodi' perfformiad fferm, gellir adnabod ac ymateb i gryfderau a gwendidau'r busnes.

Mae'r canlyniadau yn y llyfryn wedi eu gosod allan fel a ganlyn gan ddangos data ar gyfer y busnesau yn gyfartalog â'r dreian uchaf o ran perfformiad:

1. Data Fferm Gyfan (Tudalennau 7 – 18)

Cyflwynir gyfrifon elw a cholled a mantolen gryno ar gyfer chwe gwahanol fath o fferm. Dengys y canlyniadau gyfartaledd elw neu golled y ffermydd hyn ynghyd â'r cyfartaledd fesul hectar. Dengys hefyd faint a graddfa stocio'r ffermydd ynghyd â dangosyddion perfformiad allweddol perthnasol.

2. Data Elw Bras (Tudalennau 19 – 22)

Yn y llyfryn ceir data ar gyfer wyth gwahanol fenter fferm. Mae elw bras yn cymharu incwm gyda chostau uniongyrchol cynhyrchu. Mae angen cryn ofal wrth ddefnyddio elw bras gan nad yw costau anuniongyrchol (sefydlog) y cynhyrchu yn cael eu hystyried.

3. Data Costau Cynhyrchu (Tudalennau 23 – 24)

Yn y llyfryn ceir costau cynhyrchu ar gyfer pedwar allbwn amaethyddol. Ystyrir cyfanswm cost cynhyrchu fesul uned. Trwy ystyried y costau uniongyrchol ac anuniongyrchol (a ddyfernir fesul uned da byw) mae cynhyrchwr mewn gwell lle i ystyried pa mor gystadleuol ac effeithiol yw'r fenter.

Diffiniadau o Derminoleg a Nodiadau Eglurhaol

Hectarau effeithiol (Eff. Ha.) Golyga arwynebedd y fferm gyfan ar ôl tynnu arwynebedd ffyrdd, coetiroedd, tir diffaith ac adeiladau. Ystyrir porfa fras yn ôl ei arwynebedd cyfwerth o dir pori da.

Mathau o Ffermydd

Mynydd Yn yr Ardal Dan Anfantaish Fawr yn bennaf.

Ucheldir Yn yr Ardal Dan Anfantaish yn bennaf.

Llawr Gwlad Y tu allan i'r Ardal Llai Ffafirol yn bennaf.

Data Fferm Gyfan

Penderfynu data fferm gyfan Dynodir y cynhyrchwyr uchaf yn ôl elw ar ôl rhent a chyllid fesul hectar effeithiol.

Cymorthdaliadau anuniongyrchol Cymorthdaliadau na gafwyd eu dadgyplu e.e. cynllun Organig a Glastir.

Costau cnydau eraill Yn cynnwys holl gostau porthiant a chnydau eraill e.e. hadau, chwistrellon, lapio a chortyn ond nid gwrtaitaith a chontractio.

Contractio penodedig Contractio y gellir ei gysylltu â mentrau penodedig e.e. combeinio, cneifio a gwasgaru slyri.

Costau fferm cyffredinol Yn cynnwys trydan, ffôn, yswiriant, trwyddedau, ffioedd proffesiynol a thanysgrifiadau.

Incwm amrywiol Yn cynnwys contractio, rhent bythynnod, taliadau fforddfraint ac unrhyw incwm amrywiol arall. Yn cynnwys elw o unrhyw fentrau arall sydd ddim yn arddangos.

Cyfran o'r fferm a berchnogir Gwerth Net wedi ei fynegi fel canran o'r asedau cyfan.

Cyfradd Stocio (glu/adj.forage ha) Unedau pori da byw fesul hectar o dir porthiant wedi'i gymhwyso.

Unedau Da Byw (LU) ac Unedau Pori Da Byw (GLU) Cyfnewidir niferoedd da byw yn unedau da byw ar sail amcangyfrif o anghenion egni, er mwyn cyfrifo cyfanswm stocio'r da byw sy'n pori ar y fferm.

Buchod godro – allbwn arall Allbwn net o werthu / brynu gwartheg a lloi. Hefyd yn cynnwys newid mewn gwerth.

Incwm o Gynhyrchu Egni Yn cynnwys incwm o brosiectau cynhyrchu egni o eiddo'r ffermwr ac eraill, gan gynnwys gwynt, haul, biomas, dŵr, AD ac ati.

<i>Llafur taledig</i>	Cyfanswm y llafur a dalwyd yn cynnwys llafur achlysurol, rhan amser a llawn amser.
<i>Llafur di-dâl</i> (heb gynnwys ffermwr a'i briod)	Llafur di-dâl neu lafur a dderbynnir am daliad sydd yn llai na'r hyn a delir fel arfer am y gwasanaeth. Ni chaiff llafur di-dâl ei gynnwys yn yr elw ar ôl rhent a chyllid.
<i>Costau tir</i>	Yn cynnwys costau'n berthnasol i atgyweirio adeiladau ac adnoddau tir e.e. gwrychoedd, ffensio, walio, ffosydd a chlwydi. Hefyd yn cynnwys costau dŵr.
<i>Cyllid</i>	Yn cynnwys costau banc, taliadau llog ac unrhyw log prydlesu / hur-bryniant. Dim yn cynnwys ad-daliadau cyfalaf.
Data Elw Bras	Y pen ar sail y fuches / ddiadell. Dangosir i'r mentrau penodol drwy dynnu'r costau uniongyrchol (amrywiol) o'r allbwn perthnasol.
<i>Costau da byw eraill</i>	Prynu deunyddiau megis gwellt, comisiwn gwerthu a chostau penodol eraill y mentrau da byw.
<i>Porthiant a chostau porthiant</i>	Yn cynnwys costau eraill i borthiant, gwrtaith, contractio porthiant a chostau tir pori tymhorol.
Data Costau Cynhyrchu	Cyfrifir drwy rannu'r costau amrywiol a sefydlog gyda'r cilogram o gig (mewn pwysau byw) neu litr o laeth a gynhyrchir. Penodi'r y costau sefydlog ar unedau pori da byw ar ôl i'r cyfran o unrhyw dir â'r a / neu incwm amrywiol gael ei ddidynnu. Yn drefnedig drwy elw net.
<i>Adnewyddu buches/diadell</i>	Newid yng ngwerth da byw magu, wedi ystyried gwerthiant anifeiliaid a phryniant anifeiliaid magu.
<i>Pŵer a pheiriannau</i>	Yn cynnwys atgyweirio peirianwaith, tanwydd, contractio arall a dibrisio peiriannau.
<i>Adeiladau</i>	Costau tir a dibrisiad adeiladau.
<i>Elw net</i>	Allbwn ar ôl cyfanswm costau mewnbwn i fentrau.
Meintiau sampl	Lle mae maint sampl yn pump neu lai o ffermydd, ni ddangosir data.

DATA FFERM GYFAN

Nifer o ffermydd: 153

	Pob fferm		Traean uchaf
	£/fferm	£/eff.ha.	£/eff.ha.
ALLBYNNAU			
Gwartheg cig eidion	50,885	358	457
Defaid	57,512	405	502
Cnydau a phorthiant	3,046	21	23
Taliad Sylfaenol	27,165	191	218
Cymorthdaliadau anuniongyrchol	6,021	42	57
Incwm o gynhyrchu egni	7,075	50	128
Incwm amrywiol	10,159	71	103
CYFANSWM ALLBYNNAU	161,863	1,138	1,488
MEWNBYNNAU			
Bwydydd	24,236	171	182
Costau tir pori tymhorol	5,571	39	34
Milfeddygol a meddyginiaethau	5,930	42	48
Costau da byw eraill	9,417	66	74
Gwrteithiau	8,239	58	63
Costau cynydau eraill	2,365	17	17
Contractio penodedig	5,845	41	42
CYF. COSTAU NEWIDIOL	61,603	434	460
Llafur y telir amdano	5,300	37	34
Contractio arall a llogi peiriannau	870	6	7
Tanwydd a thrwsio	15,073	106	116
Dibrisiant peiriannau	17,253	121	133
Costau ffermio cyffredinol	14,694	103	119
Costau tir	4,955	35	40
Dibrisiant adeiladau	5,928	42	44
CYF. COSTAU SEFYDLOG	64,073	450	493
CYFANSWM MEWNBYNNAU	125,676	884	953
ELW CYN RHENT A CHYLLID	36,187	254	535
Rhent	3,525	25	29
Cyllid	7,539	53	49
ELW AR ÔL RHENT A CHYLLID	25,123	176	457
Llafur di-dâl	8,283	58	75

	Wedi'i pherchnogi £/fferm	Tenant £/fferm	Cymysg £/fferm
MANTOLEN			
Nifer o ffermydd	79	7	67
CYFANSWM ASED AU	2,207,716	288,523	1,786,973
CYFANSWM DYLEDION	140,430	63,342	134,566
GWERTH NET	2,067,286	225,181	1,652,407
Cyfran o'r fferm a berchnogir (%)	94	78	92

DATA FFISEGOL	Pob fferm	Traean uchaf
ARWYNEBEDD TIR	Hectarau	Hectarau
Glaswelltir a chnydau phorthiant	129.45	118.70
Ydau a chnydau eraill	0.72	0.28
Tir pori garw, braenar, coetir a.y.b.	51.98	69.29
CYF. ARWYNEBEDD (gwirioneddol)	182.15	188.27
CYF. ARWYNEBEDD (effeithiol)	142.12	131.91

	Pob fferm	Traean uchaf
DA BYW	Nifer	Nifer
Buchod sugno	35	38
Gwartheg eraill	78	81
Defaid magu	613	637
Defaid eraill	390	426

DANGOSYDDION PERFFORMIAD	Pob fferm	Traean uchaf
Ŵyn a fegir (nifer y ddafad)	1.15	1.21
Gwerthiant ŵyn wedi'u pesgi (nifer y ddafad)	0.78	0.84
Gwerthiant ŵyn wedi'u pesgi (£ y oen)	106.70	107.27
Lloi a fegir (nifer y fuwch)	0.87	0.91
Gwerthiant gwartheg wedi'u pesgi (£ y pen)	1,488	1,628
Gwerthiant gwartheg stôr (£ y pen)	1,105	1,154
Cyfradd stocio (glu/adj. forage ha.)	0.86	0.97

FFERMYDD MYNYDD DEFAID**2023/24****DATA FFERM GYFAN**

Nifer o ffermydd: 92

	Pob fferm	Traean uchaf	
	£/fferm	£/eff.ha.	£/eff.ha.
ALLBYNNAU			
Gwartheg cig eidion	7,814	55	76
Defaid	54,404	385	495
Cnydau a phorthiant	3,672	26	29
Taliad Sylfaenol	29,982	212	239
Cymorthdaliadau anuniongyrchol	7,357	52	84
Incwm o gynhyrchu egni	511	4	9
Incwm amrywiol	6,847	49	86
CYFANSWM ALLBYNNAU	110,587	783	1,018

MEWNBYNNAU

Bwydydd	15,322	109	120
Costau tir pori tymhorol	4,018	28	30
Milfeddygol a meddyginiaethau	4,434	31	35
Costau da byw eraill	5,205	37	44
Gwrteithiau	4,895	35	38
Costau cnydau eraill	1,574	11	15
Contractio penodedig	3,158	22	19
CYF. COSTAU NEWIDIOL	38,606	273	301

Llafur y telir amdano	2,780	20	16
Contractio arall a llogi peiriannau	667	5	4
Tanwydd a thrwsio	10,819	77	87
Dibrisiant peiriannau	12,010	85	103
Costau ffermio cyffredinol	11,832	84	83
Costau tir	3,362	24	33
Dibrisiant adeiladau	2,989	21	24
CYF. COSTAU SEFYDLOG	44,459	316	350

CYFANSWM MEWNBYNNAU	83,065	589	651
----------------------------	---------------	------------	------------

ELW CYN RHENT A CHYLLID	27,522	194	367
--------------------------------	---------------	------------	------------

Rhent	2,878	20	13
-------	-------	----	----

Cyllid	2,843	20	12
--------	-------	----	----

ELW AR ÔL RHENT A CHYLLID	21,801	154	342
----------------------------------	---------------	------------	------------

Llafur di-dâl	6,088	43	41
---------------	-------	----	----

FFERMYDD MYNYDD DEFAID**2023/24**

	Wedi'i pherchnogi	Tenant	Cymysg
MANTOLEN	£/fferm	£/fferm	£/fferm
Nifer o ffermydd	50	7	35
CYFANSWMASEDAU	1,632,604	222,157	1,376,241
CYFANSWMDYLEDION	30,582	33,205	37,419
GWERTH NET	1,602,022	188,952	1,338,822
Cyfran o'r fferm a berchnogir (%)	98	85	97

DATA FFISEGOL	Pob fferm	Traean uchaf
ARWYNEBEDD TIR	Hectarau	Hectarau
Glaswelltir a chnydau phorthiant	122.50	101.41
Ydau a chnydau eraill	0.41	1.21
Tir pori garw, braenar, coetir a.y.b.	63.50	82.74
CYF. ARWYNEBEDD (gwirioneddol)	186.41	185.36
CYF. ARWYNEBEDD (effeithiol)	141.13	127.12

	Pob fferm	Traean uchaf
DA BYW	Nifer	Nifer
Buchod sugno	7	8
Gwartheg eraill	13	12
Defaid magu	760	724
Defaid eraill	418	413

DANGOSYDDION PERFFORMIAD	Pob fferm	Traean uchaf
Ŵyn a fegir (nifer y ddafad)	1.05	1.20
Gwerthiant ŵyn wedi'u pesgi (nifer y ddafad)	0.60	0.75
Gwerthiant ŵyn wedi'u pesgi (£ y oen)	97.91	100.69
Lloi a fegir (nifer y fuwch)	0.86	0.92
Gwerthiant gwartheg wedi'u pesgi (£ y pen)	1,585	1,726
Gwerthiant gwartheg stôr (£ y pen)	1,031	1,156
Cyfradd stocio (glu/adj. forage ha.)	0.56	0.59

FFERMYDD UCHELDIR GWARTHEG A DEFAID 2023/24**DATA FFERM GYFAN**

Nifer o ffermydd: 95

	Pob fferm		Traean uchaf
	£/fferm	£/eff.ha.	£/eff.ha.
ALLBYNNAU			
Gwartheg cig eidion	43,817	423	507
Defaid	41,938	405	660
Cnydau a phorthiant	8,975	87	131
Taliad Sylfaenol	17,465	168	188
Cymorthdaliadau anuniongyrchol	1,511	15	21
Incwm o gynhyrchu egni	3,276	32	81
Incwm amrywiol	11,150	108	186
CYFANSWM ALLBYNNAU	128,132	1,238	1,774
MEWNBYNNAU			
Bwydydd	15,961	154	185
Costau tir pori tymhorol	3,310	32	44
Milfeddygol a meddyginiaethau	4,892	47	53
Costau da byw eraill	7,567	73	84
Gwrteithiau	8,360	81	100
Costau cynydau eraill	3,134	30	41
Contractio penodedig	5,640	54	61
CYF. COSTAU NEWIDIOL	48,864	471	568
Llafur y telir amdano	3,540	34	54
Contractio arall a llogi peiriannau	1,530	15	29
Tanwydd a thrwsio	11,995	116	142
Dibrisiant peiriannau	15,454	149	168
Costau ffermio cyffredinol	12,449	120	123
Costau tir	4,326	42	47
Dibrisiant adeiladau	4,160	40	44
CYF. COSTAU SEFYDLOG	53,454	516	607
CYFANSWM MEWNBYNNAU	102,318	987	1,175
ELW CYN RHENT A CHYLLID	25,814	251	599
Rhent	3,613	35	39
Cyllid	4,576	44	40
ELW AR ÔL RHENT A CHYLLID	17,625	172	520
Llafur di-dâl	5,401	52	65

	Wedi'i pherchnogi	Tenant	Cymysg
MANTOLEN	£/fferm	£/fferm	£/fferm
Nifer o ffermydd	52	2	41
CYFANSWMASEDAU	1,555,769	-	1,545,882
CYFANSWMDYLEDION	66,986	-	104,511
GWERTH NET	1,488,783	-	1,441,371
Cyfran o'r fferm a berchnogir (%)	96	-	93

DATA FFISEGOL	Pob fferm Traean uchaf	
ARWYNEBEDD TIR	Hectarau	Hectarau
Glaswelltir a chnydau phorthiant	100.49	99.62
Ydau a chnydau eraill	2.44	3.98
Tir pori garw, braenar, coetir a.y.b.	10.63	15.88
CYF. ARWYNEBEDD (gwirioneddol)	113.56	119.48
CYF. ARWYNEBEDD (effeithiol)	103.67	104.02

	Pob fferm Traean uchaf	
DA BYW	Nifer	Nifer
Buchod sugno	22	16
Gwartheg eraill	73	87
Defaid magu	381	483
Defaid eraill	237	331

DANGOSYDDION PERFFORMIAD	Pob fferm Traean uchaf	
Ŵyn a fegir (nifer y ddafad)	1.28	1.41
Gwerthiant ŵyn wedi'u pesgi (nifer y ddafad)	0.96	1.16
Gwerthiant ŵyn wedi'u pesgi (£ y oen)	117.09	122.63
Lloi a fegir (nifer y fuwch)	0.90	0.93
Gwerthiant gwartheg wedi'u pesgi (£ y pen)	1,586	1,601
Gwerthiant gwartheg stôr (£ y pen)	1,101	1,150
Cyfradd stocio (glu/adj. forage ha.)	0.93	1.09

FFERMYDD LLAWR GWLAD GWARTHEG A DEFAID 2023/24

DATA FFERM GYFAN

Nifer o ffermydd: 64

	Pob fferm		Traean uchaf
	£/fferm	£/eff.ha.	£/eff.ha.
ALLBYNNAU			
Gwartheg cig eidion	62,451	657	920
Defaid	36,113	380	515
Cnydau a phorthiant	10,420	110	101
Taliad Sylfaenol	17,185	181	180
Cymorthdaliadau anuniongyrchol	2,032	21	32
Incwm o gynhyrchu egni	1,907	20	37
Incwm amrywiol	5,174	54	51
CYFANSWM ALLBYNNAU	135,282	1,423	1,836
MEWNBYNNAU			
Bwydydd	14,869	157	173
Costau tir pori tymhorol	3,807	40	55
Milfeddygol a meddyginiaethau	3,839	40	38
Costau da byw eraill	8,693	92	101
Gwrteithiau	8,903	94	93
Costau cnydau eraill	3,955	42	49
Contractio penodedig	6,508	69	61
CYF. COSTAU NEWIDIOL	50,574	534	570
Llafur y telir amdano	2,461	26	28
Contractio arall a llogi peiriannau	830	9	5
Tanwydd a thrwsio	11,482	121	120
Dibrisiant peiriannau	12,525	132	137
Costau ffermio cyffredinol	12,522	132	117
Costau tir	4,219	44	50
Dibrisiant adeiladau	3,685	39	43
CYF. COSTAU SEFYDLOG	47,724	503	500
CYFANSWM MEWNBYNNAU	98,298	1,037	1,070
ELW CYN RHENT A CHYLLID	36,984	386	766
Rhent	6,881	72	59
Cyllid	4,285	45	14
ELW AR ÔL RHENT A CHYLLID	25,818	269	693
Llafur di-dâl	3,778	40	58

FFERMYDD LLAWR GWLAD GWARTHEG A DEFAID 2023/24

	Wedi'i pherchnogi £/fferm	Tenant £/fferm	Cymysg £/fferm
MANTOLEN			
Nifer o ffermydd	27	12	25
CYFANSWMASEDAU	1,684,204	249,088	1,353,362
CYFANSWMDYLEDION	68,493	32,803	113,809
GWERTH NET	1,615,711	216,285	1,239,553
Cyfran o'r fferm a berchnogir (%)	96	87	92

DATA FFISEGOL	Pob fferm	Traean uchaf
ARWYNEBEDD TIR	Hectarau	Hectarau
Glaswelltir a chnydau phorthiant	88.97	95.60
Ydau a chnydau eraill	4.06	5.95
Tir pori garw, braenar, coetir a.y.b.	9.40	5.92
CYF. ARWYNEBEDD (gwirioneddol)	102.43	107.47
CYF. ARWYNEBEDD (effeithiol)	95.00	102.64

	Pob fferm	Traean uchaf
DA BYW	Nifer	Nifer
Buchod sugno	22	19
Gwartheg eraill	100	139
Defaid magu	270	282
Defaid eraill	172	246

	Pob fferm	Traean uchaf
DANGOSYDDION PERFFORMIAD		
Ŵyn a fegir (nifer y ddafad)	1.33	1.47
Gwerthiant ŵyn wedi'u pesgi (nifer y ddafad)	1.13	1.43
Gwerthiant ŵyn wedi'u pesgi (£ y oen)	125.13	129.77
Lloi a fegir (nifer y fuwch)	0.92	0.95
Gwerthiant gwartheg wedi'u pesgi (£ y pen)	1,567	1,628
Gwerthiant gwartheg stôr (£ y pen)	1,166	1,266
Cyfradd stocio (glu/adj. forage ha.)	1.06	1.21

FFERMYDD GODRO ARDALOEDD LLAI FFAFRIOL 2023/24

DATA FFERM GYFAN

Nifer o ffermydd: 59

	Pob fferm		Traean uchaf
	£/fferm	£/eff.ha.	£/eff.ha.
ALLBYNNAU			
Buchod godro - Ilaeth	506,351	3,257	3,721
- allbwn arall	15,745	101	209
Gwartheg eraill	78,993	508	496
Defaid	18,525	119	52
Cnydau a phorthiant	4,400	28	20
Taliad Sylfaenol	21,450	138	139
Cymorthdaliadau anuniongyrchol	381	2	0
Incwm o gynhyrchu egni	3,998	26	48
Incwm amrywiol	10,322	66	32
CYFANSWM ALLBYNNAU	660,165	4,245	4,717
MEWNBYNNAU			
Bwydydd	187,804	1,208	1,233
Costau tir pori tymhorol	26,483	170	202
Milfeddygol a meddyginiaethau	14,956	96	89
Costau da byw eraill	48,528	312	309
Gwrteithiau	36,251	233	253
Costau cynydau eraill	8,332	54	57
Contractio penodedig	34,768	224	256
CYF. COSTAU NEWIDIOL	357,122	2,297	2,399
Llafur y telir amdano	31,958	206	179
Contractio arall a llogi peiriannau	1,928	12	11
Tanwydd a thrwsio	37,020	238	218
Dibrisiant peiriannau	35,384	228	211
Costau ffermio cyffredinol	39,951	257	240
Costau tir	15,070	97	119
Dibrisiant adeiladau	22,161	143	166
CYF. COSTAU SEFYDLOG	183,472	1,181	1,144
CYFANSWM MEWNBYNNAU	540,594	3,478	3,543
ELW CYN RHENT A CHYLLID	119,571	767	1,174
Rhent	9,214	59	26
Cyllid	34,067	219	106
ELW AR ÔL RHENT A CHYLLID	76,290	489	1,042
Llafur di-dâl	19,562	126	144

FFERMYDD GODRO ARDALOEDD LLAI FFAFRIOL 2023/24

	Wedi'i pherchnogi £/fferm	Tenant £/fferm	Cymysg £/fferm
MANTOLEN			
Nifer o ffermydd	22	2	35
CYFANSWM ASED AU	2,999,600	-	2,569,873
CYFANSWM DYLEDION	541,847	-	812,516
GWERTH NET	2,457,753	-	1,757,357
Cyfran o'r fferm a berchnogir (%)	82	-	68

DATA FRISEGOL	Pob fferm Traean uchaf	
ARWYNEBEDD TIR	Hectarau	Hectarau
Glaswelltir a chnydau phorthiant	151.04	139.77
Ydau a chnydau eraill	1.76	0.00
Tir pori garw, braenar, coetir a.y.b.	13.07	12.15
CYF. ARWYNEBEDD (gwirioneddol)	165.87	151.92
CYF. ARWYNEBEDD (effeithiol)	155.48	142.26

	Pob fferm Traean uchaf	
DA BYW	Nifer	Nifer
Buchod godro	191	179
Buchod sugno	2	0
Gwartheg eraill	171	148
Defaid magu	181	66
Defaid eraill	97	34

DANGOSYDDION PERFFORMIAD	Pob fferm Traean uchaf	
Llaeth a gynhyrchir (litrau y fuwch)	6,943	7,476
Mantais dros ddwysfwyd (£ y fuwch)	1,825	2,138
Gwerthiant llaeth (£ y fuwch)	2,630	2,944
Pris llaeth (ceiniogau y litr)	38.41	39.79
Cyfradd stocio (glu/adj. forage ha.)	1.99	1.90

DATA FFERM GYFAN

Nifer o ffermydd: 55

	Pob fferm		Traean uchaf
	£/fferm	£/eff.ha.	£/eff.ha.
ALLBYNNAU			
Buchod godro - llaeth	695,863	4,266	5,238
- allbwn arall	12,713	78	70
Gwartheg eraill	88,834	545	634
Defaid	3,736	23	48
Cnydau a phorthiant	14,595	89	68
Taliad Sylfaenol	22,647	139	130
Cymorthdaliadau anuniongyrchol	803	5	1
Incwm o gynhyrchu egni	3,076	19	23
Incwm amrywiol	6,585	40	48
CYFANSWM ALLBYNNAU	848,852	5,204	6,260
MEWNBYNNAU			
Bwydydd	251,408	1,541	1,722
Costau tir pori tymhorol	28,957	178	300
Milfeddygol a meddyginiaethau	19,535	120	128
Costau da byw eraill	65,899	404	411
Gwrteithiau	39,824	244	250
Costau cynydau eraill	18,602	114	120
Contractio penodedig	50,713	311	327
CYF. COSTAU NEWIDIOL	474,938	2,912	3,258
Llafur y telir amdano	57,720	354	315
Contractio arall a llogi peiriannau	1,657	10	12
Tanwydd a thrwsio	48,942	300	278
Dibrisiant peiriannau	41,754	256	240
Costau ffermio cyffredinol	58,752	360	324
Costau tir	16,262	100	89
Dibrisiant adeiladau	30,319	186	249
CYF. COSTAU SEFYDLOG	255,406	1,566	1,507
CYFANSWM MEWNBYNNAU	730,344	4,478	4,765
ELW CYN RHENT A CHYLLID	118,508	726	1,495
Rhent	17,394	107	52
Cyllid	27,129	166	194
ELW AR ÔL RHENT A CHYLLID	73,985	453	1,249
Llafur di-dâl	20,183	124	149

	Wedi'i pherchnogi £/fferm	Tenant £/fferm	Cymysg £/fferm
MANTOLEN			
Nifer o ffermydd	20	4	31
CYFANSWMASEDAU	3,085,303	-	3,383,849
CYFANSWMDYLEDION	196,656	-	838,487
GWERTH NET	2,888,647	-	2,545,362
Cyfran o'r fferm a berchnogir (%)	94	-	75

DATA FRISEGOL	Pob fferm	Traean uchaf
ARWYNEBEDD TIR	Hectarau	Hectarau
Glaswelltir a chnydau phorthiant	151.90	161.54
Ydau a chnydau eraill	8.11	5.46
Tir pori garw, braenar, coetir a.y.b.	13.22	7.05
CYF. ARWYNEBEDD (gwirioneddol)	173.23	174.05
CYF. ARWYNEBEDD (effeithiol)	163.12	167.38

	Pob fferm	Traean uchaf
DA BYW	Nifer	Nifer
Buchod godro	231	263
Buchod sugno	1	0
Gwartheg eraill	210	225
Defaid magu	42	54
Defaid eraill	26	60

	Pob fferm	Traean uchaf
DANGOSYDDION PERFFORMIAD		
Llaeth a gynhyrchir (litrau y fuwch)	7,736	8,277
Mantais dros ddwysfwyd (£ y fuwch)	2,093	2,382
Gwerthiant llaeth (£ y fuwch)	3,006	3,330
Pris llaeth (ceiniogau y litr)	39.12	40.50
Cyfradd stocio (glu/adj. forage ha.)	2.17	2.38

ELW BRAS: DEFAID MYNYDD**2023/24**

	Pob diadell	Traean uchaf
Nifer o ddiadelloedd yn y sampl	195	65
Maint y ddiadell (i'r hwrdd)	594	561
Ŵyn a fegir (nifer y ddafad)	1.11	1.29

ALLBWN Y FENTER**£ y ddafad****£ y ddafad**

Gwerthiant ŵyn - stôr	9.80	7.01
- wedi'u pesgi	75.26	108.23
Gwerthiant defaid eraill	22.24	29.66
Gwerthiant gwlân	0.73	0.81
Amrywiol	0.05	0.05
Newid mewn gwerth	2.84	3.07
Pryniant defaid	-10.96	-13.58
CYFANSWM ALLBWN Y FENTER	99.96	135.25

COSTAU NEWIDIOL

Porthiant a bwyd wedi'i brynu	22.50	20.86
Costau tir pori tymhorol	3.37	2.37
Milfeddygol a meddyginiaethau	7.08	8.35
Costau da byw eraill	8.20	9.92
Contractio penodedig	2.01	1.78
Costau newidiol cynhyrchu porthiant	13.74	14.57
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	56.90	57.85

ELW BRAS**43.06****77.40****ELW BRAS: DEFAID UCHELDIR****Pob diadell****Traean uchaf**

Nifer o ddiadelloedd yn y sampl	68	23
Maint y ddiadell (i'r hwrdd)	453	507
Ŵyn a fegir (nifer y ddafad)	1.28	1.47

ALLBWN Y FENTER**£ y ddafad****£ y ddafad**

Gwerthiant ŵyn - stôr	7.08	5.80
- wedi'u pesgi	119.11	149.33
Gwerthiant defaid eraill	24.06	27.06
Gwerthiant gwlân	0.78	0.86
Amrywiol	0.14	0.00
Newid mewn gwerth	3.50	10.55
Pryniant defaid	-18.57	-24.52
CYFANSWM ALLBWN Y FENTER	136.10	169.08

COSTAU NEWIDIOL

Porthiant a bwyd wedi'i brynu	22.52	21.75
Costau tir pori tymhorol	1.88	2.26
Milfeddygol a meddyginiaethau	8.77	9.20
Costau da byw eraill	10.42	11.01
Contractio penodedig	2.15	2.32
Costau newidiol cynhyrchu porthiant	22.05	17.94
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	67.79	64.48

ELW BRAS**68.31****104.60**

ELW BRAS: DEFAID LLAWR GWLAD

		2023/24
	Pob diadell	Traean uchaf
Nifer o ddiadelloedd yn y sampl	36	12
Maint y ddiadell (i'r hwrdd)	389	441
Ŵyn a fegir (nifer y ddfafad)	1.33	1.52

ALLBWN Y FENTER

	£ y ddfafad	£ y ddfafad
Gwerthiant ŵyn - stôr	3.75	0.34
- wedi'u pesgi	147.78	203.37
Gwerthiant defaid eraill	22.27	27.81
Gwerthiant gwllân	0.67	0.76
Amrywiol	0.00	0.00
Newid mewn gwerth	0.09	4.97
Pryniant defaid	-25.23	-40.63
CYFANSWM ALLBWN Y FENTER	149.33	196.62

COSTAU NEWIDIOL

Porthiant a bwyd wedi'i brynu	22.11	27.02
Costau tir pori tymhorol	1.87	2.27
Milfeddygol a meddyginiaethau	8.48	9.45
Costau da byw eraill	11.71	14.63
Contractio penodedig	3.04	2.08
Costau newidiol cynhyrchu porthiant	16.98	16.79
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	64.19	72.24

ELW BRAS**85.14**   **124.38****ELW BRAS: BUCHOD SUGNO LLAWR GWLAD**

	Pob buches	Traean uchaf
Nifer o fuches y yn y sampl	23	8
Maint y fuches (buchod magu)	60	37
Lloi a fegir (nifer y fuwch)	0.91	0.99
Gwerthiant gwartheg wedi'u pesgi (£ y pen)	1,517	1,649
Gwerthiant gwartheg stôr (£ y pen)	1,093	1,271

ALLBWN Y FENTER

	£ y fuwch	£ y fuwch
Gwerthiant lloi a gwartheg stôr	781.63	568.42
Gwerthiant teirw a buchod	197.37	272.79
Gwerthiant gwartheg wedi'u pesgi	459.53	1,084.23
Newid mewn gwerth	-106.90	-73.71
Pryniant gwartheg	-178.76	-234.58
CYFANSWM ALLBWN Y FENTER	1,152.87	1,617.15

COSTAU NEWIDIOL

Porthiant a bwyd wedi'i brynu	221.99	226.11
Milfeddygol a meddyginiaethau	42.08	42.39
Costau da byw eraill	114.24	112.91
Contractio penodedig	20.49	10.01
Costau newidiol cynhyrchu porthiant	236.78	243.13
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	635.58	634.55

ELW BRAS**517.29**   **982.60**

ELW BRAS: BUCHOD SUGNO UCHELDIR		2023/24
	Pob buches	Traean uchaf
Nifer o fuchesi yn y sampl	33	11
Maint y fuches (buchod magu)	47	50
Lloi a fegir (nifer y fuwch)	0.89	0.91
Gwerthiant gwartheg wedi'u pesgi (£ y pen)	1,617	1,651
Gwerthiant gwartheg stôr (£ y pen)	1,122	1,217
ALLBWN Y FENTER	£ y fuwch	£ y fuwch
Gwerthiant lloi a gwartheg stôr	875.48	826.29
Gwerthiant teirw a buchod	233.29	299.58
Gwerthiant gwartheg wedi'u pesgi	320.69	577.86
Newid mewn gwerth	-39.28	-33.82
Pryniant gwartheg	-275.63	-282.59
CYFANSWM ALLBWN Y FENTER	1,114.55	1,387.32
COSTAU NEWIDIOL		
Porthiant a bwyd wedi'i brynu	182.72	180.70
Milfeddygol a meddyginiaethau	63.82	57.12
Costau da byw eraill	110.79	102.87
Contractio penodedig	13.17	17.21
Costau newidiol cynhyrchu porthiant	224.62	169.25
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	595.12	527.15
ELW BRAS	519.43	860.17

ELW BRAS: BUCHOD SUGNO MYNYDD		
	Pob buches	Traean uchaf
Nifer o fuchesi yn y sampl	97	32
Maint y fuches (buchod magu)	40	43
Lloi a fegir (nifer y fuwch)	0.88	0.93
Gwerthiant gwartheg wedi'u pesgi (£ y pen)	1,623	1,716
Gwerthiant gwartheg stôr (£ y pen)	1,132	1,213
ALLBWN Y FENTER	£ y fuwch	£ y fuwch
Gwerthiant lloi a gwartheg stôr	876.01	878.61
Gwerthiant teirw a buchod	182.28	185.03
Gwerthiant gwartheg wedi'u pesgi	288.40	544.12
Newid mewn gwerth	13.07	9.73
Pryniant gwartheg	-259.06	-246.91
CYFANSWM ALLBWN Y FENTER	1,100.70	1,370.58
COSTAU NEWIDIOL		
Porthiant a bwyd wedi'i brynu	228.33	216.35
Milfeddygol a meddyginiaethau	44.89	44.50
Costau da byw eraill	105.98	102.51
Contractio penodedig	9.07	6.70
Costau newidiol cynhyrchu porthiant	182.96	168.33
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	571.23	538.39
ELW BRAS	529.47	832.19

ELW BRAS: BUCHOD GODRO ARDALOEDD LLAI FFAFRIOL 2023/24

	Pob buches	Traean uchaf
Nifer o fuchesi yn y sampl	58	19
Maint y fuches (buchod godro)	192	176
Llaeth a gynhyrchir (litrau y fuwch)	6,942	8,500
Pris llaeth (ceiniogau y litr)	38.40	40.18

ALLBWN Y FENTER	£ y fuwch	£ y fuwch
Llaeth	2,664.48	3,414.74
Lloi	172.74	207.32
Gwerthiant teirw a buchod	282.20	502.79
Newid mewn gwerth	17.60	4.40
Pryniant gwartheg	-388.86	-473.03
CYFANSWM ALLBWN Y FENTER	2,748.16	3,656.22

COSTAU NEWIDIOL

Porthiant a bwyd wedi'i brynu	856.93	1,082.07
Milfeddygol a meddyginiaethau	61.97	87.26
Costau da byw eraill	206.64	258.92
Contractio penodedig	53.48	41.84
Costau newidiol cynhyrchu porthiant	256.94	296.37
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	1,435.96	1,766.46

ELW BRAS	1,312.20	1,889.76
-----------------	-----------------	-----------------

ELW BRAS: BUCHOD GODRO LLAWR GWLAD

	Pob buches	Traean uchaf
Nifer o fuchesi yn y sampl	51	17
Maint y fuches (buchod godro)	232	270
Llaeth a gynhyrchir (litrau y fuwch)	7,816	9,342
Pris llaeth (ceiniogau y litr)	39.19	39.92

ALLBWN Y FENTER	£ y fuwch	£ y fuwch
Llaeth	3,061.88	3,728.57
Lloi	152.86	163.71
Gwerthiant teirw a buchod	246.01	310.22
Newid mewn gwerth	31.22	55.51
Pryniant gwartheg	-392.75	-494.59
CYFANSWM ALLBWN Y FENTER	3,099.22	3,763.42

COSTAU NEWIDIOL

Porthiant a bwyd wedi'i brynu	1,000.06	1,144.91
Milfeddygol a meddyginiaethau	72.96	91.62
Costau da byw eraill	250.84	303.01
Contractio penodedig	76.16	92.06
Costau newidiol cynhyrchu porthiant	266.57	271.65
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	1,666.59	1,903.25

ELW BRAS	1,432.63	1,860.17
-----------------	-----------------	-----------------

COSTAU CYNHYRCHU CIG OEN**2023/24**

Ceiniogau y kg pwysau byw	Pob fferm	Traean uchaf	Traean isaf
Nifer o ffermydd	127	42	42
Bwyd	55.74	41.48	67.21
Milfeddygol a meddyginiaethau	16.49	14.92	18.78
Costau da byw eraill	25.19	24.17	27.09
Porthiant	34.68	29.68	37.70
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	132.10	110.25	150.78
ADNEWYDDU DIADELL	26.67	20.20	32.39
Llafur y telir amdano	10.24	5.19	18.70
Pŵer a pheiriannau	64.22	39.33	94.17
Adeiladau	17.55	12.76	23.81
Costau fferm cyffredinol	31.68	20.71	43.29
Rhent	9.68	9.43	12.41
Cyllid	8.96	6.56	14.29
CYFANSWM COSTAU SEFYDLOG	142.33	93.98	206.67
CYFANSWM COSTAU	301.10	224.43	389.84
ELW NET	-25.49	60.97	-120.21
Ŵyn a fegir (nifer y ddafad)	1.24	1.37	1.14
Maint y ddiadell	527	569	508
Cyfartaledd oen pwysau byw (kg)	40.99	42.86	39.43

COSTAU CYNHYRCHU LLAETH

Ceiniogau y litr	Pob fferm	Traean uchaf	Traean isaf
Nifer o ffermydd	109	36	36
Bwyd	11.94	10.80	12.93
Milfeddygol a meddyginiaethau	0.92	0.83	0.92
Costau da byw eraill	3.94	3.44	4.77
Porthiant	3.68	3.51	3.81
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	20.48	18.58	22.43
ADNEWYDDU BUCHES	1.38	-0.22	2.56
Llafur y telir amdano	1.34	1.16	1.64
Pŵer a pheiriannau	3.52	3.19	3.84
Adeiladau	1.75	1.98	1.70
Costau fferm cyffredinol	2.27	1.95	2.70
Rhent	0.58	0.53	0.73
Cyllid	1.25	0.98	1.52
CYFANSWM COSTAU SEFYDLOG	10.71	9.79	12.13
CYFANSWM COSTAU	32.57	28.15	37.12
ELW NET	8.12	14.03	1.88
Mantais dros ddwysfwyd	26.89	29.43	24.38
Pris llaeth	38.23	39.59	36.67

COSTAU CYNHYRCHU CIG EIDION: LLOI SUGNO **2023/24**

Ceiniogau y kg pwysau byw	Pob fferm	Traean uchaf	Traean isaf
Nifer o ffermydd	30	10	10
Bwyd	18.86	11.09	37.90
Milfeddygol a meddyginiaethau	11.60	8.34	13.52
Costau da byw eraill	20.21	13.16	24.74
Porthiant	38.23	28.76	42.54
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	88.90	61.35	118.70
ADNEWYDDU BUCHES	-3.09	-15.34	8.33
Llafur y telir amdano	9.66	1.45	19.07
Pŵer a pheiriannau	65.68	51.08	94.37
Adeiladau	21.69	12.81	27.41
Costau fferm cyffredinol	32.36	24.84	39.40
Rhent	7.05	3.74	14.35
Cyllid	5.67	0.50	10.40
CYFANSWM COSTAU SEFYDLOG	142.11	94.42	205.00
CYFANSWM COSTAU	227.92	140.43	332.03
ELW NET	-17.39	77.17	-121.06

Mae cynhyrchu lloi sugno yn cyfeirio at gostau buchod sugno a'u lloi hyd at adeg diddyfnu.

COSTAU CYNHYRCHU CIG EIDION: PESGI

Ceiniogau y kg pwysau byw	Pob fferm	Chwech uchaf	Chwech isaf
Nifer o ffermydd	13	6	6
Bwyd	121.83	87.22	159.67
Milfeddygol a meddyginiaethau	5.71	3.48	8.20
Costau da byw eraill	37.63	31.70	46.92
Porthiant	63.63	42.97	90.23
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	228.80	165.37	305.02
Llafur y telir amdano	8.31	7.46	10.53
Pŵer a pheiriannau	89.79	68.51	117.48
Adeiladau	25.81	11.92	39.87
Costau fferm cyffredinol	32.70	29.12	38.19
Rhent	14.25	14.38	16.50
Cyllid	4.63	0.46	9.55
CYFANSWM COSTAU SEFYDLOG	175.49	131.85	232.12
CYFANSWM COSTAU	404.29	297.22	537.14
ELW NET	-15.12	111.34	-144.79

Mentrau pesgi yw'r rai hynny sy'n prynu gwartheg cryfion ag ifanc, a'r rhai sy'n pesgi lloi fagwyd ar y fferm ar ôl diddyfnu.

Anghenion Elw Fferm

Mae'n rhaid cael elw er mwyn ariannu:

Codi arian personol o'r busnes,
Ad-dalu benthyciadau (cyfalaf),
Gwariant / buddsoddiad cyfalaf,
Treth bersonol, a
Risg a gwobrwyo ymdrech entrepreneuraidd

Mae'r cyfrifiad canlynol yn helpu i benderfynu a oes elw digonol i sicrhau digon o adnoddau ariannol:

Elw fel y dangosir yn y cyfrifon

Plws: Costau dibrisiant am y flwyddyn
Stoc gychwynnol (da byw a storfeydd eraill)
Dyledwyr cychwynnol a chredydwyr terfynol
Benthyciadau / HP wedi'u codi a chyfalaf a
gyflwynwyd
Gwerthu tir a pheiriannau

Tynnu: Stoc derfynol (da byw a storfeydd eraill)
Dyledwyr terfynol a chredydwyr cychwynnol
Cynnyrch wedi'i ddefnyddio/bwyta ar y fferm

Hafal i: Arian i dalu am ymrwymadau

Tynnu: Codi arian personol o'r busnes
Ad-daliadau benthyciadau / HP (cyfalaf)
Gwariant / buddsoddiad cyfalaf
Treth bersonol

Hafal i: Llif Arian Net Blynyddol (LIANB)

Yn ddelfrydol dylai'r LIANB fod yn bositif gan amlaf (i'w weld fel gwelliant ym malans banc / dyledion y fferm). Yr eitemau sydd yn dylanwadu fwyaf ar y tebygolrwydd y bydd y LIANB yn bositif yw:

Maint yr elw
Lefel y codi arian personol
Gwariant cyfalaf
Ad-dalu benthyciadau / HP

Gall LIANB negyddol (h.y. proffidioldeb fferm annigonol ac/neu alw mawr ar arian parod) effeithio'n sylweddol ar hyfywdra y busnes yn y tymor hir.